

عروض و قافیه

مؤلف:

علی قدردان

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور: عروض وقافیه / علی قدردان

مشخصات نشر: اردبیل: محقق اردبیلی، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۱۴۰ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴-۱۴۱-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: عروض فارسی—راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع: قافیه—سراهنمای آموزشی (عالی)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۷۴/۳۵۵۸/ PIR

رده بندی دیویی: ۸۱۰/۸۴۰

شماره کتاب شناسی ملی: ۳۷۵۲۳۸۱

نام کتاب: عروض وقافیه

مؤلف: علی قدردان

ناشر: انتشارات محقق اردبیلی

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی چاپ و صحافی: شیران نگار

بهاء: ۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴-۱۴۱-۵

آدرس: اردبیل - سه راه دانش بازار معطری صیغه فوقانی پلاک ۸

تلفن: ۰۴۵ ۳۳۲۴۰۰۸۱

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	فصل اول: کلیات
۳	تاریخچه عروض
۵	شعر
۵	بیت و مصراع
۶	وزن
۶	انواع وزن
۹	عروض
۹	ارکان اصلی عروضی
۱۲	اجزاء و اوزان عروضی
۱۴	قواعد تعیین وزن
۱۴	قاعده ۱: درست خواندن و درست نوشتن
۱۶	قاعده ۲: تقطیع
۲۳	قاعده ۳: اختیارات شاعری
۲۶	ارکان اصلی بحور

۲۶..... زحاف

۲۸..... دواير شعر فارسی

۳۲..... فصل دوم: دایره ی مؤتلفه

۳۳..... بحر هزج

۳۶..... ازاحیف بحر هزج

۴۱..... بحر رجز

۴۳..... ازاحیف بحر رجز

۴۸..... بحر رمل

۴۹..... ازاحیف بحر رمل

۵۵..... فصل سوم: دایره ی مُتَّفَقه

۵۶..... بحر متقارب

۵۷..... ازاحیف بحر متقارب

۶۱..... بحر متدارک

۶۲..... ازاحیف بحر متدارک

۶۵..... فصل چهارم: دایره ی مُخْتَلَفه

۶۶..... بحر منسرح

۶۶	ازاحیف بحر منسرح
۷۲	بحر مضارع
۷۲	ازاحیف بحر مضارع
۷۷	بحر مقتضب
۸۱	بحر مجتث
۸۲	ازاحیف بحر مجتث
۸۷	فصل پنجم: دایره‌ی مُتَرَعَه
۸۸	بحر سریع
۹۲	بحر غریب
۹۴	بحر قریب
۹۸	بحر خفیف
۱۰۲	بحر مشاکل
۱۰۵	دو بحرین
۱۰۸	فصل ششم: وزن شعر نو
۱۰۹	شعر نو
۱۰۹	تفاوت های شعر و نثر

۱۱۲.....انواع شعر نو

۱۱۴.....وزن شعر نو

۱۱۷.....فصل هفتم: قافیه

۱۱۸.....قافیه

۱۲۱.....حرف روی

۱۲۲.....حروف قبل از روی

۱۲۵.....حروف بعد از روی

۱۲۸.....حرکات قافیه

۱۳۲.....انواع (اصناف) قافیه

۱۳۴.....حدود قافیه

۱۳۵.....عیوب قافیه

۱۴۰.....منابع و مأخذ

عروض به زبان ساده علمی است که از وزن و درستی یا نادرستی اوزان شعری و از معمول و یا نامعمول بودن آن ها گفتگو می کند. عروض و قافیه یکی از دروس کاربردی است که به دلیل این که با شعر سر و کار دارد با ذوق و استعداد در ارتباط است. بدیهی است که در این رابطه تکیه بر شناخت موسیقی شعر و کسب مهارت نسبی و شیوه ی تشخیص اوزان و محور معروف و صحت و سقم آن ها بسیار لازم است. مهم ترین نقش قافیه، ایجاد موسیقی و سهمی است که در تکمیل وزن و آهنگ شعر ایفا می کند؛ علاوه بر این قافیه در تشخیص بخشیدن به کلمات، نظم و شکل بخشیدن به عواطف و احساسات شاعر و ایجاد تداعی برای بروز اندیشه ها و احساس های نهفته در ضمیر او تعیین طرح و شکل ظاهری و هندسی شعر، ایجاد استحکام در شعر و کمک به حفظ و به خاطر سپردن آن تأثیر بسزایی دارد.

نظر به اینکه در هر آموزشی هدف یادگیری است؛ تمام تلاش نگارنده شرح مختصری است بر علم عروض و قافیه با درج مثالهایی که از سروده های شاعران برگرفته شده تا دانش آموزان و علاقمندان به این علم را در تعالی و پیشبرد زبان و ادبیات فارسی چراغ راهی باشد. در این نگارش نگاه ویژه ای به پژوهش های اساتید و محققان گرانقدر شده و سعی بر این بوده است مطالب به صورت روشن و مختصر که به آسانی قابل درک و فهم باشد در اختیار اساتید، دانشجویان و مشتاقان این علم قرار گیرد و با تلفیق و ادغام این دستاوردها در جایگاهی مناسب عزیزان را به سوی آگاهی خلاقانه و بینشی درست و در خور رهنمون سازد. امید است که تلاش های مؤلف زمینه علاقمندی جویندگان این علم را فراهم آورد و در پیشگاه دوست داران زبان و ادبیات فارسی مقبول افتد.